ज्ञानदीप लावू जगी

पुणे नगर वाचन मंदिर

स्थापना : ७ फेब्रुवारी १८४८

email : pnvm1848@gmail.com
www.punenagarvachan.org

पुस्तकाचे नाव : श्री सखूचेंचरित्र व बोधल्याचे अभंग

प्रकाशन वर्ष : १८८४

मूळ ग्रंथ प्रत : शिक्षण प्रसारक मंडळी, पुणे

पुणे नगर वाचन मंदिर

अंकेक्षण (डिजीटायझेशन) प्रकल्प
अंकेक्षण रूपांतर – २०२४

श्री.

सखूचेंचरित्र.

व.

बोधल्याचे अ

भंगग्रारं

श्री.

सखुबेंचरित्र प्रारंभः

संतांचें चरित्र ऐकावें सादर ॥ करितों नमस्का
र संतजना ॥ १ ॥ करवीर हें क्षेत्र कृष्णेचीये-
तिरीं ॥ द्विज धर्माचारी होता एक ॥ २ ॥ कांता
पुत्र सून चवघें असती ॥ ऐका त्याची कीर्ति-
श्रोतेजन ॥ ३ ॥ परी तीं असती तिघें भक्तिहीं
न ॥ सखू त्यांची सून भक्तराज ॥ ४ ॥ अन्न उ
दकावीण ती यशी गांजिली ॥ परी तिचे चि-
त्तीं पांडुरंग ॥ ५ ॥ आषाढीची यात्रा आला प-
र्वकाळ ॥ जाती संत मेळ गावावरूनी ॥ ६ ॥
अखंड समाधी करी काम धंदा ॥ विठ्ठल गो
विंदा उच्चारीती ॥ ७ ॥ जावोनियां नेथें संत उ
तरले ॥ सासूनें धाडिलें जीवना लागीं ॥ ८ ॥
घेऊनी घागर भीरलें जीवन ॥ ऐकोनी कीर्त
न लुब्ध झाली ॥ ९ ॥ नयावेळीं तिसीं नसे द
हभान ॥ लागलें असे ध्यान विठोबाचें ॥ १०

॥ सासूमजमारूघेऊ माझाप्राण ॥ परीमी
जाईनपंढरीसीं ॥ ११ ॥ निचेसंगेहोतीयक.
शेजारीण ॥ सांगुवर्तमान आलीघरा ॥ १२ ॥
तुमचीसून सरवूझालीसे बावरी ॥ जावयापं
ढरीपाहातसे ॥ १३ ॥ बोलापृनीपुत्रासांगेव
र्तमान ॥ तयाने ताडणकरितनेली ॥ १४ ॥
जावोनियांत्याणें बोटित आणियेली ॥ के
सींनीधरिलीवोढोनियां ॥ १५ ॥ पंधरादि.
वसयात्राहीवाहील ॥ कोणसांभाळीलईं
जआतां ॥ १६ ॥ तेव्हांतिघेंजणीं विचारमां
डिला ॥ अन्नउदकइजलादेऊंनये ॥ १७ ॥
विचारकरूनीनयानीरवांबासीबांधिली
॥ चराटेंरुतलीपोटामध्यें ॥ १८ ॥ आशा
दुःखामध्येंसरवूचेंहोमन ॥ करीतचिंतन
तीविठोबाचें ॥ १९ ॥ सरवूह्मणेदेवापंढरी
च्याराया ॥ अंतरलेंपायाचांडाळीण ॥ २०

राकवेळडोळांपाहूंनेंचरण॥ मगयेनेंमर-
णातरीबरें॥ २१॥ इच्छामाझीअहेपाहावे-
चरण॥ समंधहोईनतुजलागीं॥ २२॥ तुज-
पाहावयामनहें असक्त॥ नरीमाझाहेतपुर
वावा॥ २३॥ पंढरीच्याराया ऐकहोकरु-
णा॥ दावी त्याचरणासत्वरची॥ २४॥ स-
रूबाई ऐसें करीतांचिंतन॥ पाहेपरनोनपा
डुरंग॥ २५॥ रुक्मादेवीह्मणेकोणेहोगां
जिले॥ कीर्तनीं लुब्धलाकोठेदेव॥ २६॥
विठोबाह्मणेऐकभक्तागंगांजिलें॥ जाणे
अहे मजला त्यापासीं॥ २७॥ ऐसेंसांगुनि
यांविठ्ठलनिघाला॥ नयास्थानींआलारा
तोरात॥ २८॥ मध्यरात्रीआलातिच्याद्वा
रापासीं॥ सरयूसरयूतिसींहाकमारी॥ २९
॥ निजभक्तासाठींकौतुककेलें॥ सरयूनें
धरिलेंरूपदेवें॥ ३०॥ सरयूबाईह्मणे-

कोटिल तुं कोण ॥ ह्मणे यात्रा करीन पंढ
रीची ॥ ३१ ॥ जाईन पंढरी हे तु माझा आ
हे ॥ केसी गे जाऊं मायें बंधन केलें ॥ ३२
॥ सखूची हो भक्ती पाहू नियां देव ॥ भक्ता
चि हा कीव चालवीतो ॥ ३३ ॥ ह्मणे विठा
बाई सोडवितें तुजला ॥ बांधोनी मजला
जाय वेगीं ॥ ३४ ॥ भक्तासाटीं देवें बांधो-
नी घेतलें ॥ सखूसी धाडिलें पाठ्यामध्यें ॥
३५ ॥ सखू गेल्यावरी देव राहिले हो घरीं ॥
नेथें परोपरी गांजिताती ॥ ३६ ॥ पाणि-
चा काला वर्णूं नादि झाला ॥ कळवळा-
आला कानालागीं ॥ ३७ ॥ सखू दुःखका
हीं मानून कोचित्तीं ॥ वडिलांचा आणिक
धाक पोटीं ॥ ३८ ॥ सेवक होऊन पाका-
सि रांधीले ॥ निघा सवाढिले मागें जेवी
॥ ३९ ॥ मध्यान्हरात्रीं त्याचे चूरी पाय आं

गे॥ तेव्हां नियेसंगें गुज बोले॥ ४०॥ राकां
त पाहूनी कामातुर जाहला॥ देवासी कळ-
ला भाव त्याचा॥ ४१॥ मग सरयूसाठीं वधु
लंपट झाला॥ मनीचा पुरला अर्थ त्याचा
॥ ४२॥ ऐशापरी त्याची होऊनियां नारी॥
प्रपंचाची वारी सारी तेसे॥ ४३॥ निकडे-
सरयूबाई पंढरीसी गेली॥ अंघोळीसा-
रिली चंद्रभागे॥ ४४॥ स्नानने करुनी रा-
उळासी गेली॥ मुर्ती देखिली विटेवरी॥-
४५॥ सरयू ह्मणे रे कृपे पंढरीच्या राया॥
संसार मागुता देऊन को॥ ४६॥ जीवंत मी
नवसी मेचे बाहेरी॥ पाउलें श्रीहरीन घा-
लीनमीं॥ ४७॥ घेतलें दर्शन घातली-
प्रदक्षिणा॥ भरली नयना मूर्ती निचे
॥ ४८॥ नटस्थनी ध्यानीं अंतरी झाली
॥ समाधी लागली सर्व इंद्रियां॥ ४९॥

ऐसीयाचिंतनेंमृत्यु घडेदेवा॥ हेतवके-
शवाआगतसें॥ ५०॥ ऐसे ह्मणतांचपा
चलीनिजधामा॥ सोडिलाप्राणतोतां-
त्काळीक॥ ५१॥ करवीराचाद्विजतेथे-
आलाहोता॥ त्याणेंतिच्याप्रेताओळ-
खिलें॥ ५२॥ मेळऊनीं द्विजगेलाचंद्र
भागे॥ दिलाअग्नीनेह्मांतिच्याप्रेता॥
५३॥ मगरुक्माबाई विचारीअंतरीं॥-
कोठेहोश्रीहरीगुंतलासे॥ ५४॥ सरवू
च्यापतीचीकांताझालादेव॥ तिव्हादेहभा
वविश्रांतीचा॥ ५५॥ मगरुक्माबाईचं-
द्रभागेआली॥ सरवूसरवूह्मणुनीहाका
मारी॥ देवाचेंचरित्रअगाधगाजवी॥-
करवीरापाठचीसरवूलागीं॥ ५७॥ चंद्र-
भागेहूनिपाणिवट्यागेली॥ घरचांहीं-
आलीजिवनालागीं॥ ५९॥ मागलीसवा

ईश्वरीं यात्रा झाली ॥ ये रीं ह्मणे घड ली तुझे
धर्में ॥ ५९ ॥ धाऊनी सरवू धरित चरण ॥-
चालिले स्फुंदन आलंगिती ॥ ६० ॥ सरवू
बाई ह्मणे ऐसी भाक देई ॥ पुनरपी नेईन पं-
ढरीसी ॥ ६१ ॥ बरे ह्मणे देव नेईन तुजला
॥ परी हें कोणाला सांगो नको ॥ ६२ ॥ घाग-
र घेऊनी सरवू घरा गेली ॥ विठाई चालली
पंढरीसी ॥ ६३ ॥ यात्रे करू आले सांगा-
याघराशीं ॥ झाड लोट करी सरवू नेथें ॥
६४ ॥ देखोनियां द्विजो विस्मीत अंतरीं
॥ वर्तलें पंढरी सांगतसे ॥ ६५ ॥ जाकि-
ला पुकिला देह र्भी मानीती ॥ नाहीं कैसी
घरीं नाद नसे ॥ ६६ ॥ तिन्हें वर्तमान सांग-
ती निधा सीं ॥ जाहलात यांसी पश्चात्ताप
॥ ६७ ॥ नि धाजणा ने व्हा झाला अनुताप
॥ ह्मणती महापाप घडलें आह्मा ॥ ६८ ॥

सरवूचे संगतीझाली वारकरी ॥ वर्षे सपंढरीजाती चौघें ॥ ६९ ॥ मध्वनाथ ह्मणे संताचे संगती ॥ अंतीमुक्त होतीसंत जन ॥ ७० ॥ गातांआईकतां सरवूचे चरित्र ॥ बंधन यमाचें नाही त्यासी ॥ ७१ ॥ हाचिछंद मला लागोनिरंतर ॥ मुकुंद मुरारीनारायण ॥ ७२ ॥ तुझेनाम देवाये वो माझे मुखीं ॥ दावी मज अंती तुझेपाय ॥ ७३ ॥ नवपायांवीणनाही मजगती ॥ या लागी श्रीपतीविनवीतो ॥ ७४ ॥ ऐसीनानापरी प्रार्थना करूनी ॥ देवाचे चरणीप्रीतीधरी ॥ ७५ ॥ ॥ ॥

सरवूचेचरित्रसंपूर्ण.

मस्तु समाप्त.

अथबोधल्याचे
अभंगआरंभः

धामणगावात बोधराजसंत॥ नांदतसे
भक्त येकनिष्ट ॥१॥ एकनिष्टभाव एकनि
ष्ट भक्ती ॥ रात्रदिवसचिंत्ती पांडुरंग ॥२॥
भक्ताचानिश्चय पाहावयादेव॥ येतापंट
शेरावझालातेथें ॥३॥ कोणे येके दिनीं-
आलापांडुरंग ॥ धरूनियांसोंग गोसा-
व्याचें ॥४॥ भोपळा आणि काटी कारवे-
लावीझोळी॥ विभूतिचर्चिलीसर्वांगासी
॥५॥ अलखवचन मागनसेदान ॥ सि
दाबोधल्यानें दिल्हा नेव्हां ॥६॥ सिधा
देतां मागें फिरुन नया ॥ ह्मणे बोधराया
मागणें आहे ॥७॥ भागीरथीस्नान घाल
जरी आह्मां॥ पांडुरंग तु ह्मां कृपा करिल॥
८॥ येऊनी बोधलासांग कांतेपासी॥ गो-

सावी सूनेशीं मागतां हे ॥ मग नी ह्मणे सू
नेच्या विभागा ॥ मज कांहीं सांगा आतां -
स्वामी ॥ १० ॥ यमाजी नंदन शेतां गेला हो
॥ धांवत धांवत गेला तेथें ॥ ११ ॥ यमाजी-
नंदना घरीं अले गोसावी ॥ भागीरथी -
द्यावी ह्मणतसे ॥ १२ ॥ पुत्र ह्मणे ताता -
हे कां विचारावें ॥ मार्ग स्त करावे अतीना-
सीं ॥ १३ ॥ येऊनी बोधला ह्मणे भारथीपति
वृतासती अहे सतृतें ॥ १४ ॥ गोसावी नि-
ष्ट तो द्वारीं तुज सांवे ॥ ह्मणे आळ मोठी आ
हे मामा ॥ १५ ॥ सांगाल वचन ते मज प्रमा
ण ॥ यमाजी नंदन आला तेव्हां ॥ १६ ॥ सा
सू बाई मामा वदला भ्रतार ॥ निघाले बा
हेर घरांतूनीं ॥ १७ ॥ अतीतासी सती घालु
न नमस्कार ॥ स्वामी कृपा कर च लाह्म-
णे ॥ १८ ॥ बोधराज ह्मणे सून भागीरथी ॥

फिरूनीमागुतीयेऊंनको ॥ १९ ॥ अवश्य
ह्मणेनानीतीनिघालींतीदोघें ॥ पंढरीचेमा
र्गेजातीझालीं ॥ २० ॥ गांवामध्येंनिंदाक
रूनहांसती ॥ चळलाह्मणतीबोधराज
॥ २१ ॥ बोधल्याचेघरींआनंदातसारीं ॥
कामधामकरीनामस्मरणें ॥ २२ ॥ नित्य
निरंतरविठ्ठलउच्चारी ॥ हात्याचाव्यापार
सर्वकाळ ॥ २३ ॥ पावकोसआलेगावांआ
लीकडे ॥ विठ्ठलरूपडेंझालेंबावा ॥ २४
॥ पाईंब्रीदावळीपीतांबरनेसले ॥ वनमा
ळाकुंडलेंशोभतातीं ॥ २५ ॥ चरणासींमि
ठीघालीभागीरथी ॥ दयाब्धिश्रीपतीनारा
यण ॥ २६ ॥ अळशावरीगंगापानलीस
हज ॥ पुरलेमनोरथदर्शनाचे ॥ २७ ॥ भा
गीरथीबाईयेथोनियांजाई ॥ हरीपायध
रीयेरीतेव्हां ॥ २८ ॥ पांडूरंगातुझेंझाले

दर्शन॥ आतापर तोननजाईमी॥ २९॥-
घरीगेल्यावर लाविती लशब्द॥ तुह्मी-
आह्मीप्रसिद्धजाऊचला॥ ३०॥ मामा-
जीबोलिले ते तुह्मी ऐकिलें॥ म्याहीह्म
णितलें नाहीं आतां॥ ३१॥ अकस्मात-
आलिभागिरथीसून॥ सांगातेनिधान-
पांडुरंग॥ ३२॥ बोधल्याचे घरीआलेभ
गवान॥ सर्वत्रचरणवंदितातीं॥ ३३॥ज
नासीकळलेभागिरथी आली॥ घेऊनी-
माउलीपांडुरंग॥ ३४॥ सर्वत्रमिळोनि
वंदितानिसारे॥ जोतीरामेश्वर बोधरा-
ज॥ ३५॥ संताचीहोकिर्तीपुराणबोल-
ती॥ पापेभस्महोतीं अधर्माची॥ ३६॥-
आषाढीकार्तीकीमहिमापंढरी॥ जाली-
वारकरीचोघेजणें॥ ३७॥ सोडूनघरदा
रहा त्याचाव्यापार॥ नामाचागजेरकरि

ताती ॥ ३८ ॥ जन्मासिं येऊन केलें समाधान ॥ चुकविलें जन्ममरण त्यांणीं ॥ ३९ ॥ चौऱ्याशीची फेरी चुकविली येरझारी ॥ नामाची गजरी सर्व झाली ॥ ४० ॥ मध्वनाथ ह्मणे जन्मासिं येउनी ॥ चुकविलें बंधन संसाराचें ॥ ४१ ॥ ॥ ॥

बोधल्याचे अभंग.
समाप्त.

हे पुस्तक पुण्यांत विनायक विठ्ठल रानडे यांणी आपले दत्तप्रसारक छापखान्यांत छापिलें. श्रावणशुद्ध ५ शके १८०६

समाप्त ।